

Vinster med samverkan?

Vid förebyggande arbete gällande ANDTS, psykisk ohälsa och ungdomskriminalitet

Sara Kristensson, CAN
Daniel Müller, CAN
Zophia Mellgren, SKR
Johnny Gustafsson, Gävle kommun

CAN – nationellt kompetenscentrum

- Tar fram och **sprider kunskap** om alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar (ANDTS)
- **Följer konsumtions- och skadeutvecklingen** inom området genom undersökningar och forskning
- Myndigheter och organisationer använder kunskap från CAN som underlag för beslut och insatser

Regeringens ANDTS-strategi sedan 2011

- Målen omfattar bl a **förebyggande arbete**
- Åtgärder på **nationell, regional och lokal nivå**
- Folkhälsomyndigheten – Socialstyrelsen
- Länsstyrelserna har samordnare
Kommunala samordnare för det
ANDTS-förebyggande arbete

Prevention

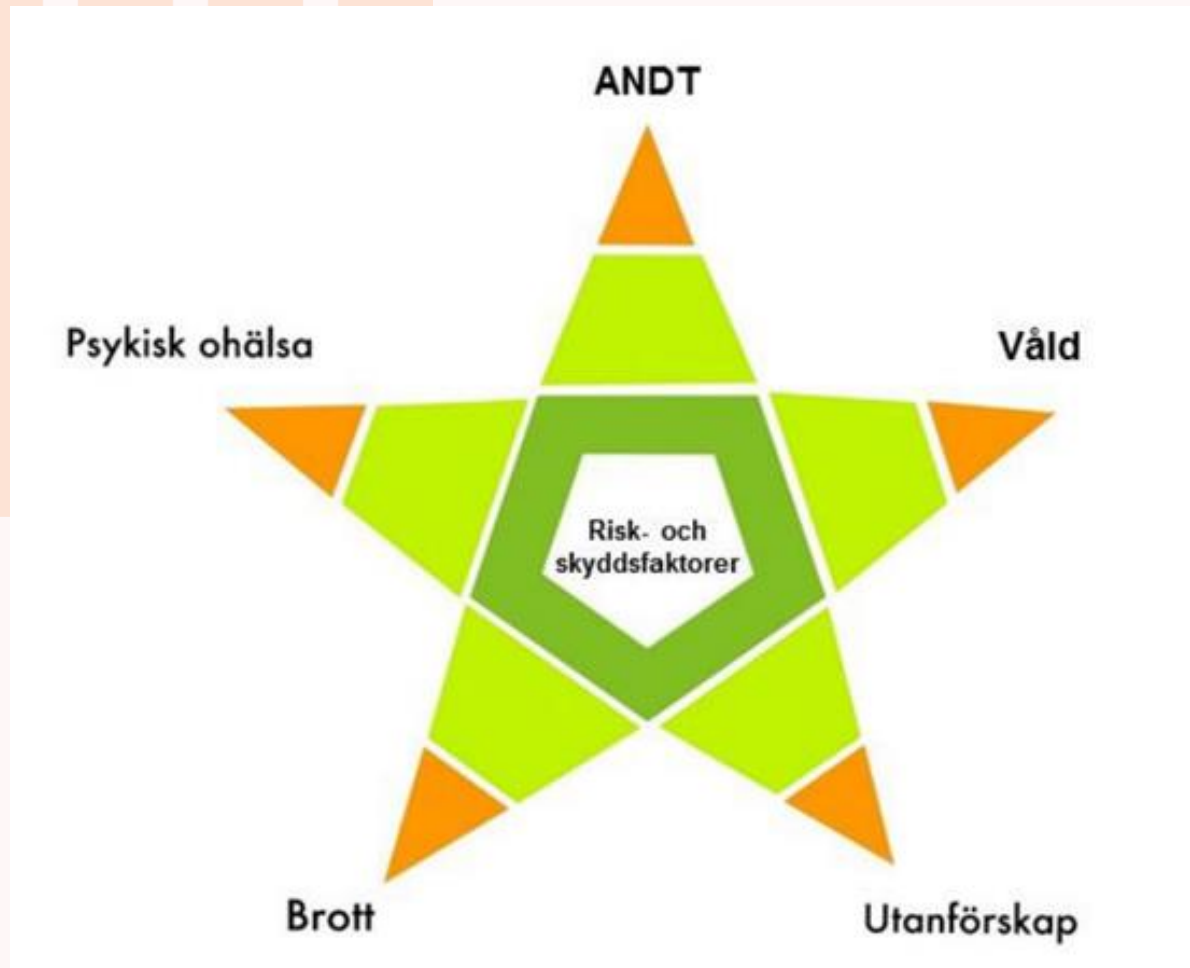
Lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete

- Lägesbild och åtgärdsplan

Psykisk hälsa och suicidprevention

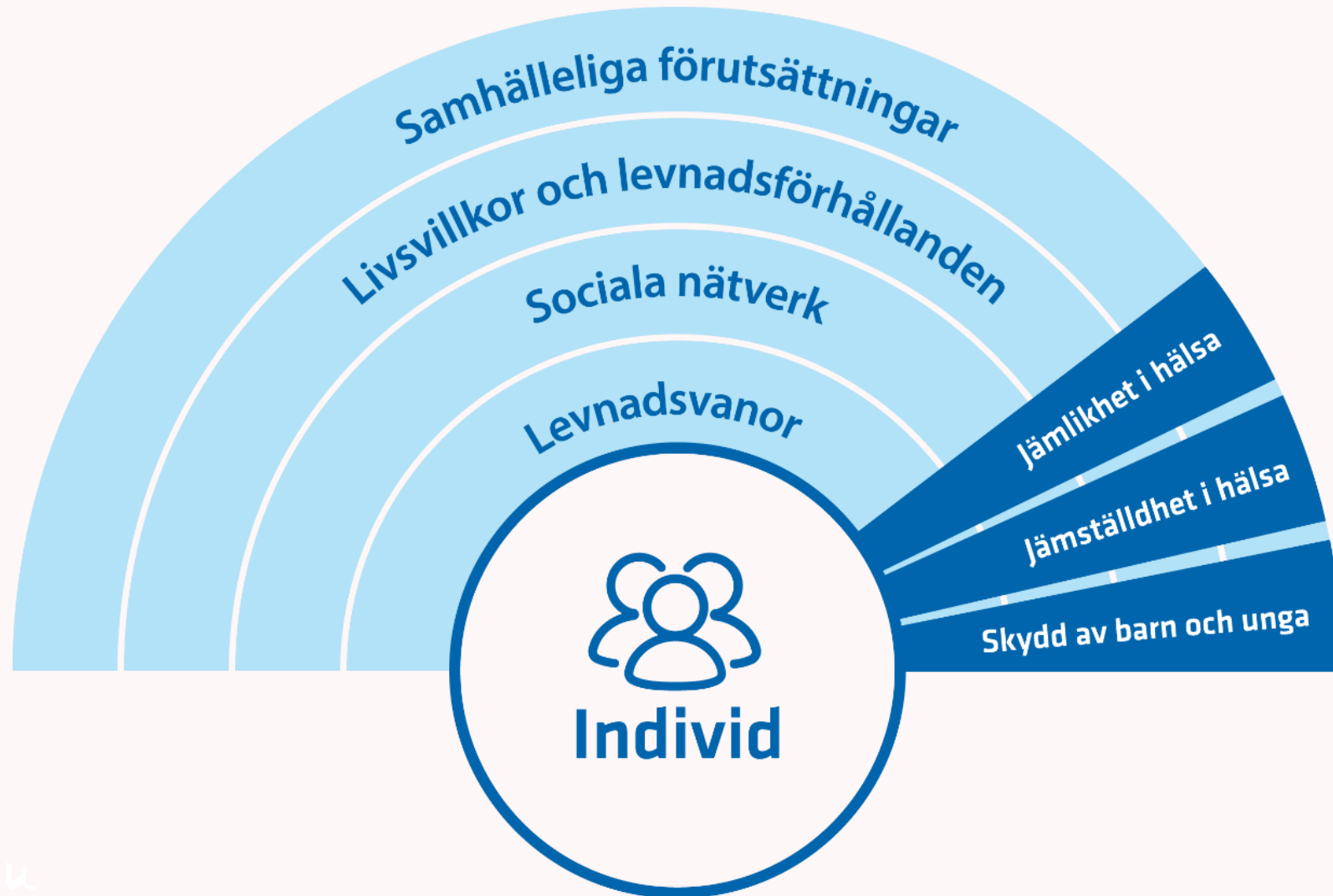
- Kommande nationell strategi

Preventionsstjärnan

I stor utsträckning samma eller överlappande risk- och skyddsfaktorer som påverkar flera olika negativa utfall.

Risk- och skyddsfaktorer på olika nivåer

Gemensamma riskfaktorer ANTS

Gemensam riskfaktor om:

1. riskfaktorn finns inom minst två områden (ANTS)
2. riskfaktorn inte motsägs inom något område

- Frånvaro av trygga uppväxtvillkor
- Sämre skolprestationer
- Lägre socioekonomisk status
- Användning ANTS
- Vara pojke
- Diagnos (ADHD)
- Beteendeproblem

KULA – ett uppdrag som bygger på bred samverkan

Syfte:

- Ge stöd till län, regioner och kommuner genom kartläggning av brottsförebyggande- och ANDTS-situationen via statistik, CAN:s preventionsindex och en enkätundersökning till nyckelpersoner.
- Genom **kommundialoger** med kunskapsbaserat underlag starta lokala processer och diskutera prioriteringar för det fortsatta lokala förebyggande arbetet

KULA – en del av helheten

- Resultaten är **en av flera** pusselbitar i ett lokalt kartläggningsarbete. Andra delar kan vara andra lokala data som ex skolundersökningar, trygghetsundersökningar, polisiära bedömningar etc
- Tittar på **trender** och inte på absoluta tal
- KULA ger en **indikation** om prioriteringar och inriktning vid planering av lokala förebyggande insatser

Förebyggande arbete gällande ANDTS, psykisk ohälsa och ungdomskriminalitet - vinster med samverkan?

Zophia Mellgren, Almedalen 27 juni 2024

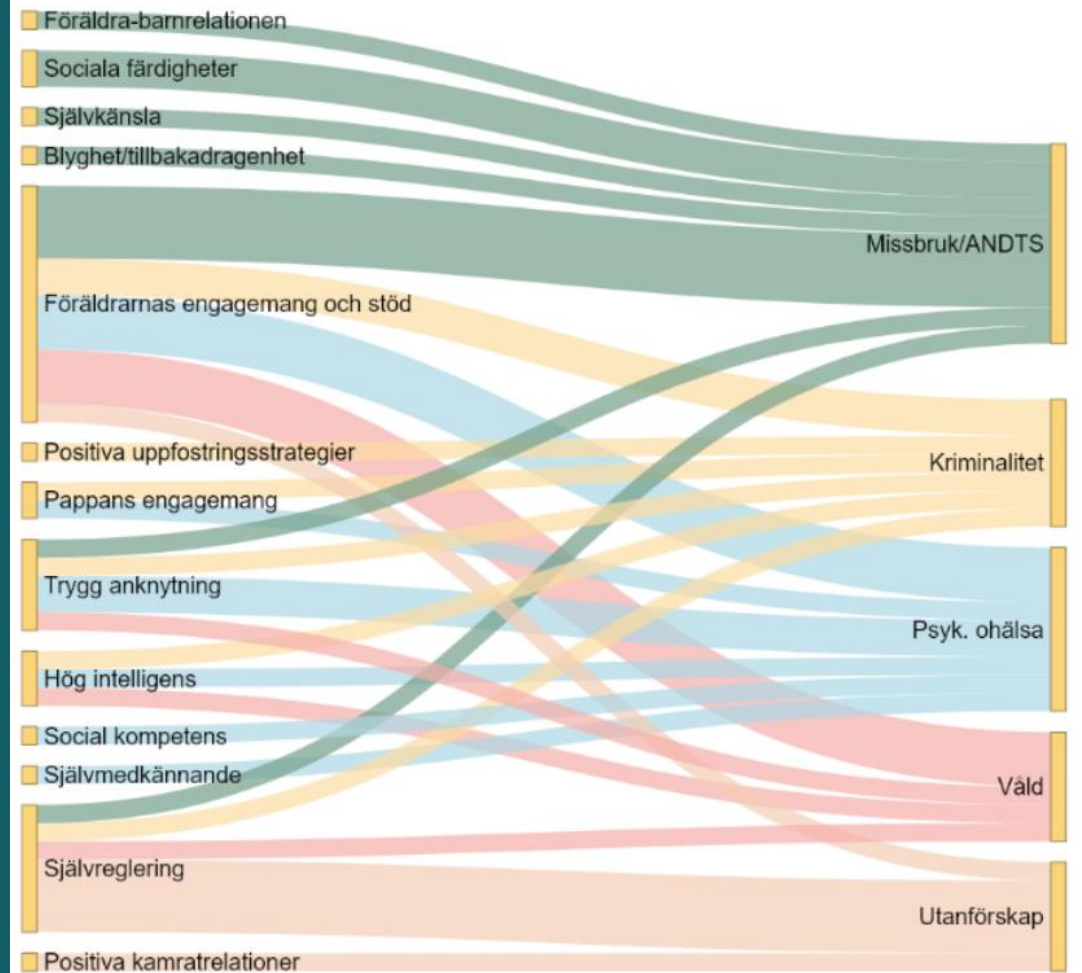

Skyddsfaktorer

Relationer mellan skyddsfaktorer på vänster sida och de olika problemutfallen i preventionstjärnan till höger.

Kopplingarna eller flödena mellan dem är färgade utifrån problemutfallet (till höger i figuren)

Figur 8. Skyddsfaktorer på individ- och familjenivå

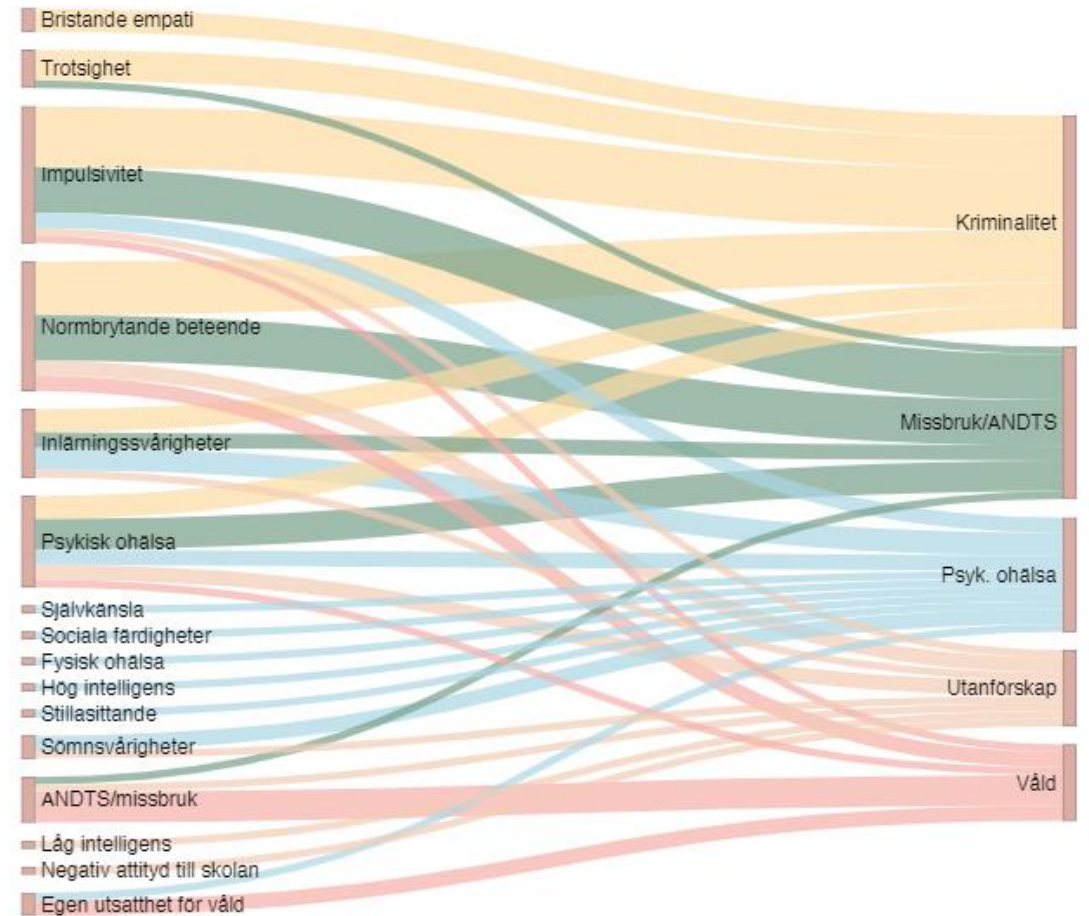

Risikfaktorer

Relationer mellan riskfaktorer på vänster sida och de olika problemutfallen i preventionstjärnan till höger.

Kopplingarna eller flödena mellan dem är färgade utifrån problemutfallet (till höger i figuren)

Figur 3. Riskfaktorer på individnivå

Exempel på insatser ofta i samverkan med andra

Universella insatser

- Åtgärder för att **hälsosamma levnadsvanor**.
- Åtgärder för en **meningsfull fritid/sysselsättning**.
- Åtgärder **boende**

Selektiva insatser

- **Insatser för personer med svårigheter** i skolan/arbete.
- **Insatser till personer som migrerat/varit på flykt**.
- **Insatser för barn/unga med problematisk skolfrånvaro**.
- **Insatser för personer varit/är placerade/vårdats på sjukhus**.
- **Insatser till anhöriga** – tex barn/unga som lever med föräldrar med psykisk ohälsa/sjukdom, skadligt bruk/beroende

Indikerade insatser

- **Insatser som bygger på samverkan** ex. polis och socialtjänst, hälso- och sjukvård kopplat till tidig upptäckt av narkotikaanvändning/psykisk ohälsa.
- Kommunen har en **rutin för orosanmälan** vilken inkluderar uppföljning och återkoppling.
- **Utbildning av personal** som möter ungdomar, unga vuxna kopplat till tidig upptäckt och som anhöriga.

Zophia.Mellgren@skr.se